

BOGER & TIDSKRIFTER

DET FORKERTE HOLLYWOOD . . . . .
Paul Mayersberg: Hollywood the Haunted House. Allan Lane the Penguin Press. London 1967. 188 sider. 35 sh.

Skønt Paul Mayersberg prætenderer at fortælle om Hollywood netop nu, siges der forbløffende lidt om amerikansk film netop nu, og der siges forbløffende lidt rigtigt.

I stedet er Mayersbergs bog romantisk tilbageskuende. Der er mange og lange citater af ældre instruktører (Hitchcock, Cukor, Delmer Daves, John Sturges, Minnelli) suppleret med udtalelser fra kun lidt yngre folk (Don Siegel, Richard Wilson, Robert Aldrich, Stanley Kramer, Joseph Losey, Nicholas Ray, Blake Edwards), der alle fortæller om deres erfaringer i den amerikanske filmindustri for år tilbage (dels fordi instruktørerne fortæller om den tid, da de selv måtte kæmpe, dels fordi citaterne stammer fra ældre interviews i Cahiers du Cinéma fra 1963 og fra Movie fra samme tid). Karakteristisk for Mayersbergs bog er det, at han flot spørger: »Kubrick and Frankenheimer are two, but where are the others?«

Hvad med f. eks. Arthur Penn, Jerry Lewis, Sam Peckinpah, J. Fielder Cook, Jack Smight, Franklin J. Schaffner, Gene Saks, Curtis Harrington, Francis Ford Coppola, Stuart Rosenberg, Brian G. Hutton, Denis Sanders og adskillige andre i øvrigt? Løber udviklingen for stærkt for Paul Mayersberg?

Og når Mayersberg i en ny bog om amerikansk film spår, at vi i de næste 20 år måske vil opleve, at manden, der både er instruktør og producer, evt. også producent, vil vinde indpas i amerikansk film, så er det rigtigt. Det er netop sagen allerede i dag (se dokumentation i næste nummer af Kosmorama).

Mayersbergs favorit-instruktører er alle fra den ældre generation i amerikanske film. Det er rimeligt at hylde dem, men det er urimeligt at skrive »right now decline and fall seem to outweigh rise and growth«. Kvaliteten af de nye amerikanske film vil altid kunne diskuteres, men »rise and growth« findes i høj grad i Hollywood i dag, i hvert fald i så høj grad, at jeg finder det rimeligt, om man i stedet hævder, at Hollywood i dag for første gang i lange, lange tider synes at have genvundet meget af den vitalitet, der prægede tredivernes og fyrrernes amerikanske filmkunst (nok en gang: se dokumentation i næste nummer).

I øvrigt: bogen er skrevet let og flydende, der er fornuftige generaliseringer om fortidens Hollywood, der er smuk stemningsbeskrivelse i det indledende kapitel, og der er mangler og fejl. Først og fremmest handler bogen ikke om, hvad den foregiver at fortælle om.

Per Calum

I Danmark blev foråret præget af John Ford. Museets serie, museets bog, et par udsendelser i Radioens filmkronik. Nu er der da foreløbig gjort en indsats for at overbevise de vantro om Fords storhed. Om alt dette så har haft nogen virkning udover at være til vederkvælgelse for dem, der var Ford-fans i forvejen, er et spørgsmål, der vanskeligt kan besvares. Den store og grundige bog om Ford, som vi stadig venter på, er heller ikke blevet skrevet af Peter Bogdanovich, hvis »John Ford« kom næsten samtidig med Filmmuseets »John Ford«, redigeret af Per Calum. Bogdanovichs bog ligner på mange måder den danske Ford-bog, og leverer ikke definitive, kritiske analyser af Fords film, men de to bøger supplerer hinanden udmærket, og Ford-beundrere kan naturligvis ikke undvære nogen af dem.

Bogdanovich giver i sit første kapitel et udmærket portræt af Ford i arbejde. Han skildrer optagelserne af en scene i »Cheyenne Autumn«, og kapiteloverskriften er den statelige »My name's John Ford. I make westerns.« Kapitlet giver et godt indtryk af, hvorledes Ford laver sine westerns, og det rummer nogle opmuntrende eksempler på Fords barske humor. I det andet kapitel, der bærer overskriften »Poet and Comedian«, giver Bogdanovich en kort, men fortræffelig karakteristik af væsentlige motiver i Fords produktion. Det er Orson Welles, en uforbeholden Ford-beundrer, der har sagt: »John Ford is a poet. A comedian.« Og Bogdanovich gør disse ord til sine og skriver: »Both facets of the Ford personality are instinctive, but »comedian« implies a certain conscious showmanship and this is very clear in his work. He is neither unaware of his effects nor are any of them unintentional. But – like poets and comedians – he neither likes to explain a joke nor theorize about a ballad. He simply creates them.« I denne træffende karakteristisk ligger meget af forklaringen på, at det er så svært at skrive om Ford uden at forfalde til de store og generaliserende gloser. Men Bogdanovich har fat i væsentlige sider af

Fords personlighed som amerikansk film-skaber. Når han f. eks. skriver: »It is not the concentration on Americana, however, that gives his work its unity, but the singular poetic vision with which he sees all life. His most frequently recurring theme is defeat, failure: the tragedy of it, but also the peculiar glory inherent in it.«

Dette tema, »the glory in defeat«, accepterer Ford selv, omend først lidt modstræbende, fordi han altid er på vagt over for intellektualiseringer, i det interview, der udgør bogens største og væsentligste kapitel (72 sider). Bogdanovich har taget interviewet i Fords hjem i Bel Air i Californien over en periode af 7 dage i løbet af sommeren og efteråret 1966. Interviewet er redigeret kronologisk, således at vi får Fords kommentarer til en meget lang række af hans film. Ford er altid på vagt over for interviewer, når han vil tale »langhåret«, men han er dog væsentlig mere saglig, end det oftest er tilfældet i interviews, hvor man har indtryk af, at han først og fremmest er ude på at gøre grin med interviewer. Ford fortæller uhyre underholdende, og er altid bedst, når han fortæller helt konkret om arbejdet med sine film. Han opfatter først og fremmest sig selv som en dygtig håndværker. Han er ikke så imponeret af al den snak om filmen som kunst. Men netop gennem det, han beretter, giver han os et overbevisende indtryk af en filmskaber, der er kunstner af instinkt.

Bogen afsluttes med en filmografi, der stort set stemmer overens med Per Calums i den danske Ford-bog, selv om Calum har betydelig flere realoplysninger med om de fleste af filmene end Bogdanovich (foruden uddrag af anmeldelser, der burde give bogen en særlig interesse for danske læsere, der i tilgift får et indtryk af, hvorledes Ford er blevet modtaget herhjemme). I Bogdanovichs filmografi vil man til gengæld finde et par film, som man savner i Calums liste: »The Rustlers« fra 1919, TV-filmen »The Bamboo Cross« fra 1955, der synes at have været en forstudie til »Syv kvinder«, og en film på 8 minutter, »So Alone«, produceret af The British Film Institute i 1958.

I mængden af filmlitteratur, der udkommer i disse år, er det bøger som f. eks. Bogdanovichs om Ford (og Tom Milnes om Losey), man vil vende tilbage til. Mens man efterhånden kan føle sig stopfodret med analyser, studier, karakteristikker og meninger, bliver man aldrig træt af at høre kunstnerne selv tale om deres arbejde. Næst efter filmene er det dog det væsentligste.

Ib Monty

JOHN FORD . . . . .
Peter Bogdanovich: John Ford. Movie Paperbacks. Studio Vista. London 1967.
10 s 6 d.